

talte og straffede, men ellers er der intet i Lovgivningen, som rammer de militære Dommere, fordi de stemte og dømme efter deres Samvittighed, tværtimod, det skulle de gøre. Det, man i 1896 stærkt drog til Felts imod, og som gav Anledning til, at man tog det Punkt op i Dagsordenen, var heller ikke nogen Mangel i Lovgivningen, slet ikke, men det var Ting, der vare foretagne administrativt, som man misbilligede, og som bragte Folketinget til at sætte det paa Dagsordenen. Der var sket militære Forsættelser, som stærkt misbilligedes, og med Grund, og derfor blev det Punkt taget op i Dagsordenen. Man kan imidlertid ikke i min Tid, og mig bekendt heller ikke i min Forgængers Tid, paavise et eneste Tilfælde, hvor Administrationen har grebet ind, og det vil heller ikke komme i min Tid, og jeg tror heller ikke, det overhovedet kommer mere, for det erkendes virkelig fra alle Sider at være urigtigt, og man mener fra alle Sider, at Dommerne skulle have Frihed til at dømme overensstemmende med deres Samvittighed og med Loven.

Det ærede Medlem for Odense Amts 2den Valgkreds (Martin Madsen Halsted) udtalte Ønsket om, at man skulde kommandere Officerer til at være Forsvarere. Jeg ved, at det ærede Medlem har haft det Ønske ogsaa i 1894, da vi forhandlede om Sagen. Jeg tror, det ærede Medlem lægger for stærk Vægt derpaa, men det er i øvrigt et Punkt, som vi kunne tale om. Det kunde maaske ogsaa ordnes paa den Maade, at man tog en Bestemmelse om, at vedkommende Officer ikke kunde undslaa sig, naar han begæredes dertil. Jeg holder nu ikke meget af, at man indsætter en Bestemmelse om, at man kan kommandere en Mand til at være Forsvarer, thi jeg vil helst, at dette Hverv, at være Forsvarer, naar vedkommende vil have ham dertil, skal være et Æreshverv, saaledes at Forsvareren sætter en Ære i at gøre det godt for vedkommende, og det er jeg bange for, at der skulde tabes noget ved, naar de vare pligtige dertil. Ære og Pligt kunne jo for øvrigt ikke skilles ad, det kunne vi alle være enige om, men de dække ikke altid hinanden fuldt ud.

Saa er der talt om Overkrigsrettens Sættelse, og man har der for det første bebrejdet mig, at jeg ikke valgte Højesteret, saaledes som jeg stillede Forslag om i 1894. Her maa jeg først sige, at Forholdet i 1894 var det — det ville ærede Medlemmer, som vare til Stede i Udvalget og ere til Stede her, erindre og

kunne bevidne —, at for mig var det om at gøre, at vi fik en Appellinstans, hvor det civile Element var til Stede og kunde udøve sin Indflydelse. Det var mig ikke absolut om at gøre, at det blev eneraadende, idet jeg i Udvalget gentagne Gange hævdede, at kunde vi bare faa en Appellinstans som den, A. W. Scheel havde ønsket, vilde det være mig fuldkommen tilstrækkeligt, men det var der ikke Tale om, at man kunde faa, der blev derimod fra Bojsens Side fremhævet, at skulde man gaa til noget, maatte man hellere gaa til det norske System og tage Højesteret. Vel, sagde jeg, lad os saa tage Højesteret med et Par Officerer til. Det viste sig nu imidlertid lige saa vanskeligt; da jeg stillede Forslag derom, blev det fremhævet, at det Forslag kunde ikke vedtages uden videre, thi saa maatte man have flere Bestemmelser om Omordning af Højesteret og dens Forretningsgang og maaske Tilforordning af flere Dommere osv., for at Arbejdet overhovedet kunde fremmes. Naa, i Virkeligheden blev Afstemningen om Forslaget kun en Tilkendegivelse af, hvem der ønskede en Appellinstans, og hvem der ikke ønskede det. For mig var det Hovedsagen at faa en Appellinstans, hvor det civile Element baade var til Stede og kunde gøre sig gældende, saaledes at Dommen kunde blive en virkelig Prøvelse, og da det nu viser sig i højere Grad endogsaa end i 1894, at Højesteret har meget Arbejde, og at det vilde være vanskeligt at tage dette op uden at komme ind i en hel Række Overvejelser, som vilde medføre, at vi ikke fik Reformen eller i alt Fald ikke vilde faa den, inden vi fik den civile Retsreform gennemført, og saaledes i Virkeligheden vilde staa uden at kunne faa dette, men overfor at skulle tage hele Sagen op, saa valgte jeg at gaa til en lignende Appellinstans som den, der var foreslaaet tidligere i det Scheelske Forslag. Nu vil jeg indrømme, at Scheel havde foruden Officererne — jeg tror, det var det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Sveistrup), som jo i øvrigt anbefalede Forslaget helt igennem, der omtalte dette — to Generalauditorer, selvfølgelig fordi vi havde to Generalauditorer den Gang. Nu have vi kun en, og der kan derfor godt rejses det Spørgsmaal, om det saa ikke var rigtigere i Stedet for den ene bortfaldne Generalauditor, den ene Jurist, at tage en anden Jurist, en Højesteretsassessor mere. Ja, det er noget, vi kunne tale om, og muligvis kunne vi opnaa Enighed om det. Det har jeg ikke